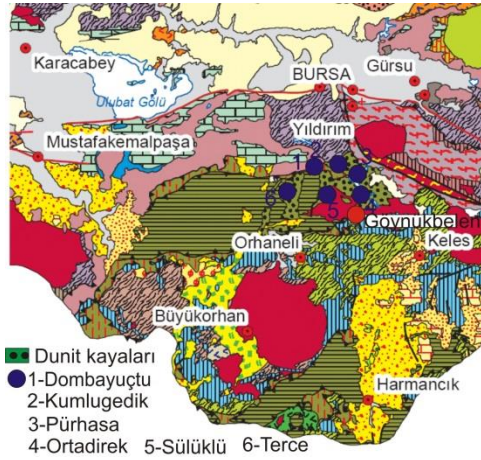

BURSA İLİ ORHANELİ İLÇESİ TOPUK VE GÖYNÜKBELEN KÖYLERİ ASBEST MARUZİYETİ

DR.EŞREF ATABEY

Jeoloji Yüksek Mühendisi / Tıbbi Jeoloji Uzmanı

Bursa Orhaneli yöresi krizotil asbest yatakları dünit birimi içinde oluşmuştur. Asbestin çevresindeki kayalar metamorfik, ultrabazik ve granitoyittir. Krizotil oluşumu damar tipindedir. Orhaniye ilçesi Topuk ve Göynükbelen köyleri çevresinde dünitler içinde krizotil gelişmiştir. Krizotil asbest oluşumları uzun lifler şeklindedir. Göynükbelen batısında yer alan Sülüklü, Ortadere, Kumlugedik, Pürhasa, Dombayuçtu ve Terce lokalitelerinde dünit birimi içinde krizotil asbest oluşmuştur. Bunlar arasında Kumlugedik mevki asbest oluşumu kuzeydoğu güneybatı doğrultulu faya paralel gelişmiş olup lif uzunlukları 3-8 mm'dir. Orhaneli Topuz köy yolu kenarındaki peridotit kütleleri içinde yoğun şekilde krizotil asbest görülür.

Bursa yöresi krizotil asbest bulunan yerler (MTA, 2002a, 1/500.000 ölçekli jeoloji haritasına işlenmiştir).

A

B

Topuz ve Göynükbelen köyleri (Orhaneli-Bursa) terk edilmiş krizotil asbest ocağı galerisi, B-Peridotit kayası ve krizotil asbest (beyaz) (Atabey, 2008).

A

B

Topuz ve Göynükbelen köyleri (Orhaneli-Bursa) köy yolu kenarındaki peridotit, serpantinleşmiş dunit kütlesinde gelişmiş krizotil asbestin tozları (A) (beyaz), damar özelliğinde krizotil asbest lifleri (B) (Atabey, 2008).

A

B

Topuz ve Göynükbelen köyleri (Orhaneli-Bursa) yol kenarında görülen krizotil asbest lifleri (Atabey, 2008b).

ÖNLEMLER

- 1- Topuz köyüne giden yol kenarındaki peridotit-dunit kayalarında görülen yoğun asbest lif ve tozları örgülü tel ve beton püskürtme yöntemi ile kapatılmalıdır.
- 2- Ya da asbest görülen yüzeylere duvar örülmelidir.
- 2- Terk edilmiş asbest madeni pasa ve atıklarındaki asbest liflerinin havaya karışmaları önlenmesi için, güvenli bir alana taşınarak üstü kapatılmalı,
- 3- Yerinde iyileştirme olabilirse üstü toprakla örtülmeli ve yeşillendirilmelidir.
- 4- Köy halkı asbest maruziyeti ve ocak çevresindeki asbeste maruziyetle ilgili bilgilendirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Atabey, E. 2009. Türkiye'de asbest, eriyonit, kuvars ve diğer mineral tozları ve etkileri. MTA Yerbilimleri ve Kültür Serisi: 6, 191s. Ankara
- Atabey, E. ve Ünal, H. 2008. Batı Anadoludaki Jeolojik Unsurlar ve Halk sağlığı Projesi, 2006-2007 yılı araştırmaları Tıbbi Jeoloji Etüt raporu, MTA Rapor No: 11067.